

Meta Furlan

PROJEKT CINAGE – EVROPSKI FILM ZA DEJAVNO STARANJE

Film lahko vpliva na podobo starejših in dejavnega staranja v družbi, saj je pomembno izrazno sredstvo, ki doseže velik krog ljudi in s svojo sporočilnostjo utrjuje ali razbija stereotipe. Tudi stereotipe o starosti! Film lahko starejše prikazuje kot senilne in otročje, lahko pa jih prikaže kot dejavne, odgovorne in pomembne državljane, ki želijo in zmorejo odločati o tem, v kakšni družbi bodo živeli. Prav to je bil glavni povod za nastanek projekta CINAGE, ki je izhajal iz vprašanja, kako po eni strani evropski film uporabiti za promocijo dejavne starosti, po drugi strani pa, kako film uporabiti za aktivacijo starejših za dejavno vključevanje v lokalno okolje. V projektu so sodelovale štiri organizacije: Aid-Learn iz Portugalske, Leeds Beckett University iz Velike Britanije, Centro Studi Citta di Foligno iz Italije in Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje.

Cilji projekta so bili:

- ugotoviti, kako lahko starejši po upokojitvi ostanejo vključeni v družbo;
- spoznati, kako je s filmom mogoče omiliti negativne in pozitivne stereotipe o starejših;
- prepoznati načine, kako lahko film pripomore k dejavnemu staranju;
- pokazati, kako dejavno starost doživljajo starejši sami;
- omogočiti starejšim vstop v javni prostor;
- prispevati k nadaljnjemu izboljševanju možnosti izobraževanja starejših odraslih.

Ciljne skupine projekta so bili starejši, izobraževalci odraslih, organizacije, ki ponujajo izobraževanje odraslih, izvedenci na področju dejavnega staranja in evropskega filma ter nosilci političnega odločanja. Vse te ciljne skupine so aktivno sodelovale v dejavnostih projekta.

Projekt je bil razdeljen v štiri faze:

Raziskava evropskega filma in dejavnega staranja: partnerji smo raziskovali tri glavne teme: a) dejavno staranje in učenje za dejavno starost; b) evropski film za dejavno staranje, c) modeli kompetenc za dejavno staranje. V sklopu raziskave so skupine, sestavljene iz dveh starejših, enega izobraževalca odraslih, predstavnika organizacije za izobraževanje odraslih, strokovnjaka s področja dejavnega staranja in strokovnjaka s področja filmske

umetnosti, analizirale 12 evropskih filmov z vidika izbranih kompetenc dejavnega staranja. Te so bile: učna kompetenca, kompetenca dejavne državljanosti, zdravstvena, čustvena, finančno-ekonomska in tehnološka kompetenca. Skupine so izmed 12 izbrale šest filmov, ki najboljše odlikavajo dejavno staranje.

Smernice in priročnik CINAGE: partnerji smo razvili *Smernice CINAGE* za izobraževalce odraslih, ki odpira temo, kako uporabljati film v izobraževalnem procesu. Smernice izobraževalce uvedejo v načrtovanje izobraževalnih srečanj, uporabo različnih metod in tehnik v podporo filmskemu izobraževanju ter vključujejo različne vire, dokumente in vaje. *Priročnik CINAGE* je namenjen starejšim, ki se želijo поблиže spoznati s filmom. Sestavljen je iz šestih modulov, med katerimi je najpomembnejša filmska produkcija: pisanje scenarija, režija, produkcija in montaža. Priročnik starejše popelje v svet filma in dejavne starosti ter oboje vseskozi prepleta.

Pilotni tečaj: namen pilotnega tečaja, ki smo ga izvedli partnerji, je bil preveriti priročnik in smernice ter zbrati predloge za izboljšavo. Potekal je od decembra 2014 do marca 2015. Na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje smo se povezali z Akademijo za gledališče, radio, film in televizijo ter pripravili tečaj, v katerem je sodelovalo 13 starejših in izobraževalcev starejših. Udeleženci so spoznali filmsko produkcijo pri nastajanju kratkega filma: napisali so scenarije, pripravili zgodborise, pisali scenoslede, kadrirali prizore, vodili produkcijo, snemali, igrali, montirali ... Udeleženci so prevzeli različne filmske vloge od režiserja, tajnice režije, igralcev, scenografa, kostumografa do snemalca, producenta in tako v polnosti spoznali potek nastajanja filma. Rezultat pilotnega tečaja so trije kratki filmi: *Nalezljivo veselje*, *Pravica do avanture* in *Ples limon*. V okviru pilotnega tečaja so nastale tudi *Situacije in strategije za spoprijemanje z dejavnim staranjem*, ki so nastale na podlagi pripovedi starejših.

Konferenca CINAGE & filmski festival: partnerji smo v Leedsu v Veliki Britaniji organizirali konferenco z naslovom *Film za dejavno staranje*. Na njej smo predstavili gradivo CINAGE, 12 kratkih filmov o dejavnem staranju in spregovorili o pomembnosti filma v izobraževalnem procesu ter o filmu kot metodi dejavnega staranja. Poleg konference smo partnerji organizirali tudi filmski festival, ki je bil tekmovalne narave – sodelovali so lahko vsi kratki filmi na temo dejavnega staranja, kratki filmi z igralci 65+ ali pa kratki filmi, katerih producenti, režiserji ali scenaristi so bili starejši od 65 let. Partnerji smo pripravili tudi nacionalne zaključne delavnice, ki so obravnavale tri teme: a) kako uporabiti film v poznejših letih življenja; b) kako uporabiti film kot sredstvo v podporo dejavnemu staranju; c) kako uporabiti osebne zgodbe za razvoj kratkega filma. Delavnice so bile namenjene vsem, ki jih zanimata filmsko izobraževanje in filmska produkcija, predvsem pa vsem, ki se pri delu srečujejo s starejšimi.

Projekt CINAGE je bil zelo bogat po vsebini. Veliko je prinesel tako nam, ki smo v njem sodelovali, kot tudi starejšim in mentorjem v pilotnem tečaju. Snemanje kratkih filmov je bila zgodba, ki je udeležence in mentorje povezala v močno skupino s skupnim ciljem in entuziazmom. Snemanje kratkih filmov tako ni bila več obveza projekta, ampak veselje,

navdušenje, radovednost in ponos. Nastajanje kratkega filma, pri čemer so starejši pod mentorstvom študentov AGRFT razvili svoje zgodbe, pridobili dovoljenja, kupili in posneli glasbo za filme, iskali pripomočke, obleke, statiste, vadili ples in še tisoč drugih stvari, je posebna zgodba, ki je pripeljala do skupnih piknikov, premiere, radijskih oddaj in dobrih prijateljev.

CINAGE je tako predvsem projekt, ki je v vsej svoji razsežnosti omogočil vključevanje starejših v lokalno, nacionalno in mednarodno okolje ter jih spodbudil, da so s filmom pokazali odnos do lastnega dejavnega staranja.

Kratke filme vseh partnerjev, ki so nastali v projektu, si lahko ogledate na povezavi: <http://www.cinageproject.eu/si/package/cinage-films.html>.

Gradivo CINAGE lahko brezplačno prevzamete na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje ali pa si ga naložite s spletne strani projekta: www.cinageproject.eu.

Gradivo obsega:

- priročnik za starejše;
- smernice za izobraževalce;
- povzetka raziskave o dejavnem staranju in evropskem filmu ter o pilotnem tečaju;
- opis šestih izbranih evropskih filmov o dejavnem staranju;
- 12 kratkih filmov CINAGE;
- opis 12 kratkih filmov CINAGE;
- 12 situacij in strategij za spoprijemanje z dejavnim staranjem;
- zgibanko CINAGE.